

UNA LLICÈNCIA DE PESCA NOCTURNA EN DIES FESTIUS, PER A PODER PAGAR EL DEUTE DEL RESCAT DELS CADAQUESENCS JOAN I BARTOMEU LLORENS (SEGLES XVI-XVII), CAPTIUS A ALGÈRIA I EGIPTÈ

PEP VILA

Resum

Editem i comentem una lletra, que té una primera redacció l'any 1587, adreçada al bisbe de la diòcesi per la vídua de Joan Llorens, anomenada Llorensa o Llorença, natural de Cadaqués, juntament amb la resposta favorable. Hi demanava una llicència perquè en aquesta vila es pogués pescar en diumenges i festius i

una part dels guanys es dedicués a pagar un deute contret, derivat dels rescats del seu marit i el seu sogre, segrestats en tres ocasions per pirates moros.

Paraules clau

Segles XVI-XVII, Bartomeu i Joan Llorens, Cadaqués, llicència de pesca, bisbat de Girona.

INTRODUCCIÓ

«L'església del meu poble / la feren els pescadors, /
treballant els jorns de festa / en bé de Nostre Senyor.»

(Frederic Rahola)

Se'n tenen notícies dels del segle XII, del lucratiu negoci que feien companyies de corsaris del nord de l'Àfrica i d'Àsia Menor, formades per aventurers al servei de l'expansionisme otomà, que amb galiotes i altres navilis més petits, llenys o fustes, en mar obert o arrecerats en illots, segrestaven homes, dones i nens, pels quals demanaven un rescat a voltes impossible d'assumir. També incendiaven masies i pobles, robaven tot el que

podien i exercien violència sobre les dones. En quedaven famílies endeutades i moltes viudes i orfes sense consol. En ocasions eren naus formades per captius cristians convertits a l'islamisme, que coneixien bé el territori, les petites cales de la contrada. Els atacants, pocs, feien cabotatge i actuaven de nit i amb rapidesa. Malgrat les torres de guaita, com la de les Creus a Cadaqués, a vegades entraven també terra endins, aprofitant qualsevol descuit de la vigilància. En aquesta vila, on centrem avui la nostra recerca, un poble assetjat sovint per raons diverses, quan hi havia perill es tancaven els portals de la muralla. Tot i això, les violències, els segrestos, els incendis i la pèrdua de patrimoni i de vides humanes eren constants.

El mar era una frontera perillosa, el litoral català empordanès era un lloc complicat per a viure-hi des que els turcs van conquerir Constantinoble l'any 1453. Tothom havia de fer les seves tasques quotidianes amb un ai al cor. L'amenaça otomana, però, es va multiplicar per mil durant els segles XVI i XVII. En 1516, els germans Barba-rossa ocupen Alger. Entre 1542 i 1544, el rei Francesc I va permetre que els ports de la Provença tinguessin comerç amb comerciants de l'Imperi Otomà. En aquests paratges de la Provença tenien les seves bases. L'any 1543, un atac corsari va malmetre durament les poblacions de Roses, Palamós i Cadaqués. El tràfic d'esclaus fou reconduït per l'orde religiós de la Mercè,¹ instaurat a Barcelona l'any 1223 per Pere Nolasc. A partir del 7 d'octubre de 1571, la victòria de Lepant sobre el turc atenuaria aquella amenaça. La creu havia guanyat la mitja lluna. Tot l'Empordà havia patit, però, les conseqüències dels enfrontaments entre la monarquia hispànica i l'imperi otomà. En català han quedat, entre d'altres, expressions com «hi ha moros a la costa!» o «fer o tenir cura de moro» (actuar sense miraments). Sense oblidar el gran nombre de llegendes, contalles i romanços sobre el cors i les seves implicacions.

¹ A l'Arxiu Històric de Girona (documents del convent de la Mercè, reg. 43057, II), es conserva una butlla, escrita en català, donada a Roma, a Santa Maria la Major, l'any 1628, a favor dels confreres d'aquest orde que treballaven en la «santa congregació dels pobres catius cristians». Entre altres disposicions, hi llegim aquesta, que crec que és important: «Per ser tants los pobres catius cristians que estan detinguts en terra de moros, ab gran perill de renegar de la santa fe catòlica, y [perquè] sia la caritat més justa y accepta als ulls de Déu, ajudar a rescatar-los, en tant que lo sant Pare Nicolau III, en sa bula apostòlica, dada en la Cúria Romana a les nones d'agost del primer any de son pontificat, mana que s'venguen y s'empenyen les coses sagrades, com són calzes, creus, reliquiaris, fins a la mateixa custòdia ahont està lo santíssim sagrament del altar, a fi y effecte de redimir ànimes de captiveri».

Aquí i allà, s'alçaren torres defensives, que també servien de refugi a la gent dels pobles i dels masos veïns. Les defenses de diversa tipologia tenien un cost econòmic molt alt. La meua família materna, als anys 40 del segle passat, encara era propietària d'un mas amb una torre de moros fortificada, la Torre del mas Vilà (can Llorà o can Ferrer),² al veïnat de Santa Margarida, a la vora del camí d'Ermadàs, a Palafrugell. De vegades penso en si en aquella casa algun parent meu fou objecte d'alguna salvatjada, si s'hi devien robar béns o capturar persones.

Les *razzies* comportaven molts maldecaps i empobrien el territori. Les universitats locals i l'església permetien recollir almoines per a ajudar aquestes famílies dissortades que sovint no veurien mai més els seus familiars. En cas que no es pagués el rescat, aquests pagesos, pastors, pescadors o mariners eren venuts com a esclaus i alimentaven la nòmina dels obligats a treballs forçats. D'altres tornaven mutilats de mans o d'orelles, per no haver abjurat de la religió cristiana. Ben sovint, en els llibres parroquials, de clavariat o notariais, en les correspondències dels jurats de molts de pobles, en cròniques domèstiques o dietaris personals, hi ha anotacions sobre aquests afers, moltes de les quals ja han estat espigolades.

Sigui dit de passada, també hi havien corsaris venecians, genovesos i catalans, que negociaven amb els musulmans apressats. Els moros capturats havien de complir una quarantena per motius profilàctics i ser alimentats fins a poder ser bescanviats.

Recordo que fa anys va arribar a la seu de l'Institut d'Estudis Gironins una carta d'un estudiant de la Universitat de Rabat que treballava sobre aquest tema des de l'altra banda de la Mediterrània. Demanava informació, adreces d'arxius i biblioteques per a poder valorar la imatge que teníem d'aquests corsaris i conèixer les implicacions socials i polítiques de les seves actuacions. En contestar la seva petició, a més d'advertir-li que almenys havia de mirar d'entendre el català de les anotacions manuscrites o publicades, li vaig enviar un plec de notes bibliogràfiques sobre aquesta realitat.

No cal que digui que el meu propòsit, ara i aquí, no ha estat el d'analitzar aquesta problemàtica sencera que mereixeria un estudi aprofundit. Com el lector veurà, si em segueix, em cenyo a un cas ben concret.

² La fotografia i la descripció del mas figura en una de les il·lustracions del llibre de Jaume Noguier i Agustí Alcoberro, *Pirates, corsaris i torres de moros: passat i present de les torres de Palafrugell i de Mont-ras*, [Palafrugell], Ajuntament de Palafrugell / Diputació de Girona, 1998, p. 116 i ss.

LA DOCUMENTACIÓ

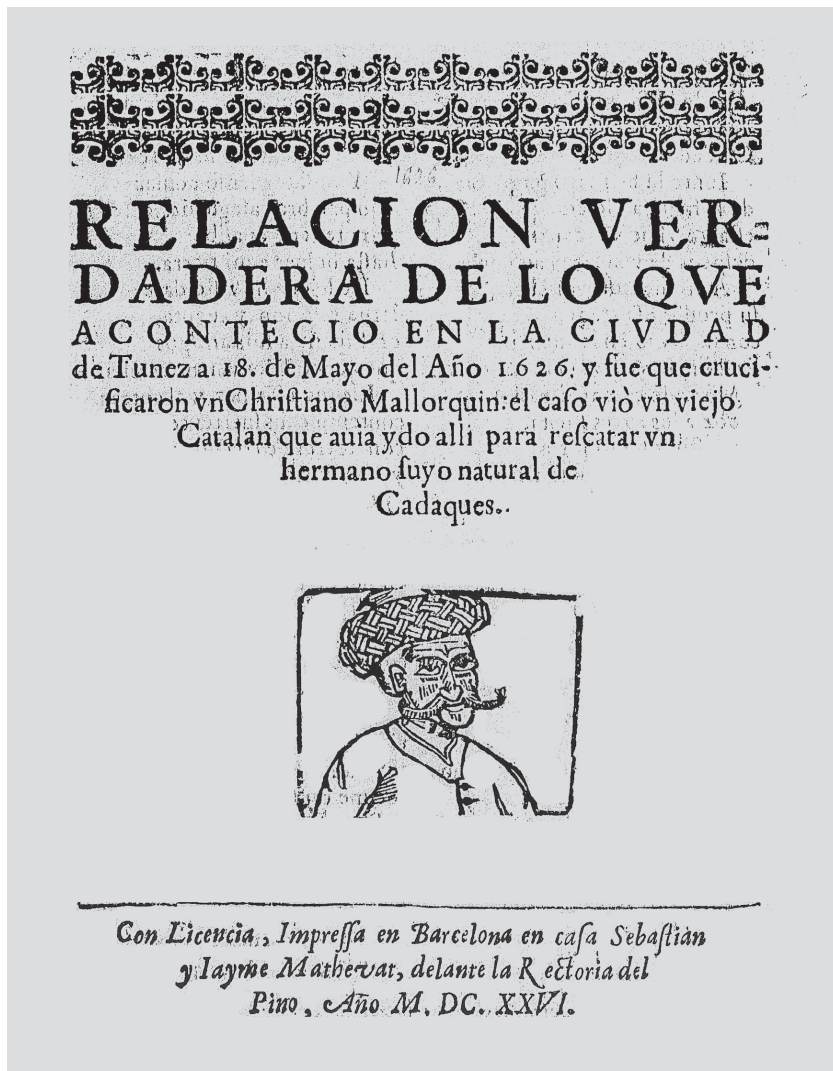
L'Arxiu Diocesà de Girona (ADG), al registre «Quesitoria» (Q), conserva un bon repertori de llicències per a demanar caritat, que compta amb un estudi del plorat Eduard Sierra Valentí.³ Hi ha un altre registre, molt més extens, anomenat «Lletres» (U), que conté diverses tipologies de peticions adreçades als bisbes de la diòcesi. Cada vegada que, en l'àmbit eclesial, hom volia fer un pas, per minúscul que fos, s'havia d'adreçar a les autoritats religioses. L'estructura de les lletres episcopals de llicència és prou regular. El bisbe (o el vicari, en nom seu) encapçala el document, com a atorgant de la llicència, fent ostentació dels seus títols, segons el costum medieval. A continuació, els escrivans traslladen al llibre de registre, en una altra lletra menys solemne, la petició concreta. Entre aquestes lletres n'hi ha un bon feix, espaiades en l'espai i en el temps, que demanen poder pescar en diumenges i festius. El producte de la pesca, que es repartia en dues o tres partides, com veurem més endavant, tenia diversos usos: arranament i compra de béns per a capelles i esglésies; pagament de retaules; ajuda a les autoritats, intermediaris i familiars per a ajudar-los a pagar els segrestos, que s'havien convertit en un bon negoci. A Cadaqués, bona part de la reforma de l'església de Santa Maria i el retaule barroc es va pagar amb aquests fons.

Sabem, per exemple, que, a Palafrugell, una vegada descomptat el dret del peix que corresponia al prior de Santa Anna, la tercera part del peix que es pescava en els dies de festa de l'any anava destinada als captius i al seu alliberament. Tal com em deia l'Eduard Sierra en una ocasió, l'estudi i divulgació d'aquests registres constitueix una font molt important per al coneixement de la vida quotidiana de les èpoques medieval i moderna en zones de la costa i de l'interior, ja que aquests documents reflecteixen el dia a dia del temps en què van ésser expedits.

Vegem-ne uns quants exemples escollits, extrets del fons «Lletres» de l'Arxiu Diocesà, segons la regesta feta per Josep Maria Marquès:

- 17 desembre 1346. Al rector de Blanes. Que absolgui els feligresos que ho demanin d'haver pescat en diumenge,

³ Eduard Sierra Valentí: «Captius de sarraïns. Llicències per demanar caritat dels bisbes de Girona, (1376-1415)», *Anuario de Estudios Medievales (AEM)*, 38/1, gener-juny de 2008, p. 385-428. «Entre les lletres episcopals, es portà de vegades un registre específic per a les autoritzacions de recollir almoines, que podien anar acompanyades d'indulgències per als donants. Les autoritzacions tenen destinataris molt diversos, des d'una parròquia que es proposa de bastir un retaule fins a un excaptiu dels turcs. L'estructura de les lletres episcopals de llicència és molt regular.»

Portada d'un plec poètic castellà de 1626, en què un cadaquesenc relata que fou testimoni de la crucifixió d'un cristià mallorquí.

- 15 febrer 1435. A Antoni Ferrer, prevere, i Francesc Fabre, mercader de Perpinyà. El dia i d'abril de l'any passat Joan Ribes, pescador de Roses, va ser captivat al mar d'Alguer (Sardenya) i es troba detingut a Tunísia, amb promesa de ser alliberat per 200 lliures. S'autoritza a destinar-hi unes almoines de les quals ells són administradors.

- 7 octubre 1454. A Tossa. Llicència de posar una creu de pedra davant del portal de la vila i de pescar en dia de festa per a sufragar-la.

- 30 abril 1488. A Blanes. Llicència de pescar en dies de festa, a petició dels jurats i obrers, per a decorar l'església i comprar una custòdia de plata, aplicant-hi la meitat dels fruits de la pesca; i que l'altra meitat sigui per als pescadors.

- 30 abril 1501. Llicència a Begur per a pescar i coralar en diumenge, a fi de pagar un retaule ja fet.

- 13 abril 1509. Llicència de pescar a Cadaqués per a pagar dues campanes de l'església.

- 12 febrer 1513. Llicència a Cadaqués per a pescar en diumenge, a fi de redimir Joan Guerau, captiu dels infidels.

- 28 abril 1541. Als veïns de Roses, Cadaqués i la Selva de Mar. Llicència de pescar en diumenge per a redimir fra Jaume Arcalís, franciscà, vicari del monestir d'Illa de Tet, fet captiu quan es dirigia a Tortosa, trobant-se al coll de Balaguer.

- 21 octubre 1555. Llicència a Cadaqués de pescar en diumenge per a redimir Joan Tuèvols, traginer del mateix lloc, que s'ha de rescatar per 110 lliures barceloneses.

- 24 octubre 1555. Llicència de pescar a Roses, per a redimir Bàrbara, germana de Joan Berta, pagès de Roses, que s'havia de rescatar pagant 255 lliures.

- 24 abril 1556. Llicència a Cadaqués per a pescar en diumenge, a fi de rescatar Bernat de Claveria, pastor de Cadaqués, pres pels pirates l'octubre anterior, i redimit pagant 50 escuts.

- 28 abril 1556. Llicència de pescar en diumenge a Roses i Cadaqués per a socórrer els franciscans de Castelló, reduïts a pobresa extrema.

- 28 abril 1556. Llicència a Roses, la Selva de Mar i Cadaqués per a pescar en diumenge a fi de redimir Arnau Tria, pastor de la Selva de Mar, que ha de pagar 17 lliures barceloneses.

- 11 desembre 1608. Als cònsols de Cadaqués. Per a poder dotar el benefici de l'orgue, solliciten llicència de pescar en diumenge.

- 24 abril 1626. Llicència de pescar en diumenge per a rescatar Pere Ferrer, pescador de la Selva de Mar, captivat per moros.

LA LLICÈNCIA DE PESCAR PER AL RESCAT DE JOAN I BARTOMEU LLORENS

Com hem dit, volem publicar una llicència de pescar concreta, la que es refereix al rescat de Joan i Bartomeu Llorens, que havien estat captivats a

cala Tavellera⁴, al Port de la Selva, el 7 de juny 1587, i foren redimits per 517 lliures. Més tard, el 4 juliol 1590, el dit Joan tornà a ser capturat, amb quatre persones més, i es pagà de rescat 270 lliures; per tercera vegada, fou captivat, junt amb un pastor, el 4 maig 1592, i estigué pres durant vuit anys, fins que es pagaren pel seu rescat 311 lliures. Del total de 1.099 lliures, la viuda en devia 344, a sufragar amb almoines (19 març de 1561, apuntament U-318, fol. 218)⁵. L'any 1543, un estol de vaixells turcs dirigits Barba-rossa, havia desembarcat a Cadaqués i incendiat la vila, matant o fent captius molts dels seus habitants. Els fets que avui relatarem, van tenir lloc quaranta anys després. Les aventures per les quals van passar Bartomeu Llorens i el seu fill, captius tres vegades, empresonat durant vuit anys en terres de moros, un quants d'aquests a Alexandria (Egipte), servint d'escarrassos o d'esclaus, donarien per a escriure una novel·la d'aventures. Sorprèn que, per mala sort o poca prevenció, Joan Llorens arribés a ser capturat tres vegades a la mateixa cala.

Per què hem escollit aquesta lletra que avui podem publicar sencera? Perquè ens van impressionar, tot fent recerques a l'Arxiu Municipal de Cadaqués, les desgràcies patides per aquesta dona, Llorensa o Llorença, la dona d'en Joan Llorens —en aquella època hi havia el costum de feminitzar els cognoms—, que havia d'anar a captar pel poble amb un fill petit de tres anys. També ens va interessar bona part del llibre dels germans Rahola sobre *La marina mercant de Cadaqués*, el títol del qual no fa justícia al generós contingut de l'obra.

Però a més perquè, per una d'aquelles casualitats de la vida d'un investigador, més tard hem trobat entre la correspondència de la universitat de Cadaqués la carta en què s'adreça al senyor bisbe demanant-li ajuda. També he trobat, i la publico a continuació, la resposta favorable de la cúria gironina. La pobra viuda, a més d'haver tingut el marit vuit anys empresonat, captivat tres vegades, una vegada mort, encara devia diners. Possiblement aquesta degué ser la situació de molts altres familiars de pescadors, mariners

⁴ Aquest és un topònim que encara avui presenta dubtes de com s'ha d'escriure: «Tavellera», «Tavallera» o «Taballera».

⁵ Aquesta és la regesta del document que en féu el plorat Josep Maria Marquès: «Llicència de pescar pel rescat de Bartomeu Llorens i Joan Llorens, que havien estat captivats a Taballera el 7 de juny 1587 i es redimiren per 517 lliures; després dit Joan fou captivat amb altres quatre el 4 juliol 1590 i pagà de rescat 270 lliures; per tercera vegada fou captivat junt amb un pastor el 4 maig 1592, estigué pres durant vuit anys i es pagaren pel seu rescat 311 lliures. Del total de 1.099 lliures la viuda en deu 344, a sufragar amb almoines, 19 març 1614».

i pagesos de pobles de la costa o de terres endins que tenien parents segrestats al Marroc, Algèria, Tunísia, etc. Com hem apuntat, aquest tema s'havia convertit en un problema de difícil solució per part de les autoritats per la constant manca de recursos. La llicència de concessió que publiquem mostra, una vegada més, el pes que en aquella època tenien les autoritats religioses en la vida quotidiana de la gent.

L'ESCRIT DE LA VIUDA DE JOAN LLORENS⁶

La viuda Llorença, que possiblement no sabia de lletra, presenta un compte de despeses pel valor dels rescats del seu marit i del sogre. El pagament es va fer a través del senyor Josep de Milsocors, amb una lletra de canvi, i amb la col·laboració d'uns francesos. La viuda al·legava que la venda de la seva casa i el valor de la teia que havia hagut de gastar en la pesca, que tenia per a pescar a l'encesa, molta ja gastada, no servien per a cobrir ni una quarta part del deute.

Gràcies al llibre de Gaietà i Josep Rahola: *La marina mercant de Cadaqués*,⁷ hem pogut documentar les figures de Joan Serinyana i un altre comerciant, Milsocas o Milsocors, al·ludits en aquesta carta, dos cadaquesencs que van fer d'intermediaris i de valedors, amb la complicitat d'uns negociants francesos, per a alliberar Joan i Bartomeu Llorens. Serinyana i Milsocors tenien negocis mercantils i interessos amb gent de Trípoli, d'Alexandria i d'altres ports de la Mediterrània. En aquest món dels segrestos sempre hi havia intermediaris i comissionistes que, amb lletres de canvi, cobrant percentatges, treien profit de la situació, de les desgràcies dels altres. Entenc que en aquella època aquest era un tema complicat i difícil:

«D'antuvi, hom veu els Serinyana, com hem dit abans, copropietaris, junt amb altres parents i armadors, de la galera *San Juan*, coneguda, però, per, el *Delfin Bonaventura*, i anant, doncs, amb tota probabilitat, a la Mota, fent viatges en (sic) mossèn Serinyana i els seus fill i nét Joan Serinyana a Alexandria i

⁶ Secció de correspondència cronològica de l'Arxiu Municipal de Cadaqués. Còpia de la carta original, feta, potser a petició dels familiars, per l'escrivent Antoni Pell i Mallol als 29 de gener de 1656. Aquests fets entren de ple en el camp de les recerques que es fan actualment sobre «successos» socials i polítics. Vegeu el volum col·lectiu editat per Jorge García i Sònia Boadas, *Las relaciones de sucesos en los cambios políticos y sociales de la Europa moderna*, Universitat Autònoma de Barcelona, 2015.

⁷ Girona, Editorial Dalmau Carles Pla, 1976, p. 166-167.

Trípoli, entre els anys 1594 i 1616»... En 1626, mort, encara, navegant cap a Sevilla, a mans de moros, en Joan Serinyana segons mateix Arxiu Parroquial. [... De la nota a peu de pàg. núm. 1, p. 166]. En realitat, aquella família Serinyana, la importància comercial de la qual resta acreditada, no solament pel que acabem de dir, sinó pel fet de comptar amb relacions mercantils a la nostra vila, [...] la tenien, d'antuvi, amb un altre comerciant cadaquesenc, en Milsocas o Milsocors, a Barcelona, a Alexandria, a Trípoli i a altres ports, amb agències o representacions tingudes o dirigides per familiars seus...».

«Mon senyor reverendíssim:

La viuda Llorença, nora de Bartomeu Llorens y muller de Joan Llorens, fill de dit Bartomeu Llorens, tot[s] difunts, nos ha mostrat un comte de son sogra y marit, del cost de 4 rescats. So és, lo any 1587 los prengueren los moros, a pare y fill, en la cala dita Tavallera, a 7 de juny, que consta aver pagat per dits rescats, lo pare del señor don Joseph de Milsocos, ab lletra de cambi, a uns francesos que los rescataren [d']Alger, 517 lliures 14 sous.

Ítem, en lo any 1590, a 4 de juliol, prengueren a la dita cala de Tavallera al dit Joan Llorens los moros, juntament ab molts altres⁸ de Cadaqués, que costà de rescat 27 lliures 10 sous.

Ítem, en lo any 1592, a 12 de maig, prengueren los moros al dit Joan Llorens a la dita cala; juntament ab un pastor de guardar fedas⁹, de què estigué a Alexandria de Egipte sis anys, y lo rescatà Juan Sarinyana, que avuy és en dita Alexandria, en preu de 311 lliures 9 sous, ab lo interès que, ajustat tots tres rescats, súman 1.099 lliures 13 sous; que de las ditas ne deu avuy 344 lliures, que ne ha pagat de las pujas, com apar ab albarans, dende lo any 1588 fins lo any 1613, que van 25 anys, que a raó de 17 lliures 4 sous per any, que suman 344 lliures 4 sous, sense la teia que ha gastada per a pescar, que al segur valdrà mes de 140 lliures. Y vist la necessitat de dita viuda y un minyó de 3 anys que y ha, fill de dit Joan Llorens, que no ténan sinó una casa que sia a vendre, que no bastaria per a la quarta part del deute, y també que avuy va a captar per las portas. Vist tota[s] exas necessitats, fem la present al V. Reverendíssim Señoria, sopllicant-lo humilment sia de son servey concedir llicència per a poder pescar las nits ya hordenades per vostre Señoria, que fent-ho de aquexa manera ne aurà de Déu la paga, y aquesta vila ne rebrà

⁸ *altros*: 'altres', forma encara viva en el parlar de Cadaqués.

⁹ *fedas*: 'ovelles' (no pas 'ovelles fecundades', com diu *DCVB*, fiant-se de l'etimologia; mot usual en rossellonès).

Gravat popular en el qual es veu un grup de pirates segrestant una noia en una zona de la costa.

assenyalada mercè, com se confia, manant que lo [que] proceirà de dita pesca sia deposit a la caixa de la obra de la isglésia, y lo señor Rector y Cònsols ne aporten comte, y guanyant-ne quiten dits censals de Cadaqués, als 2 de mars 1614.

(Trasladat de altre paper vell per mi, Antoni Pell y Mallol, als 29 de janer 1656.)»

LA LLICÈNCIA DE CONCESSIÓ¹⁰

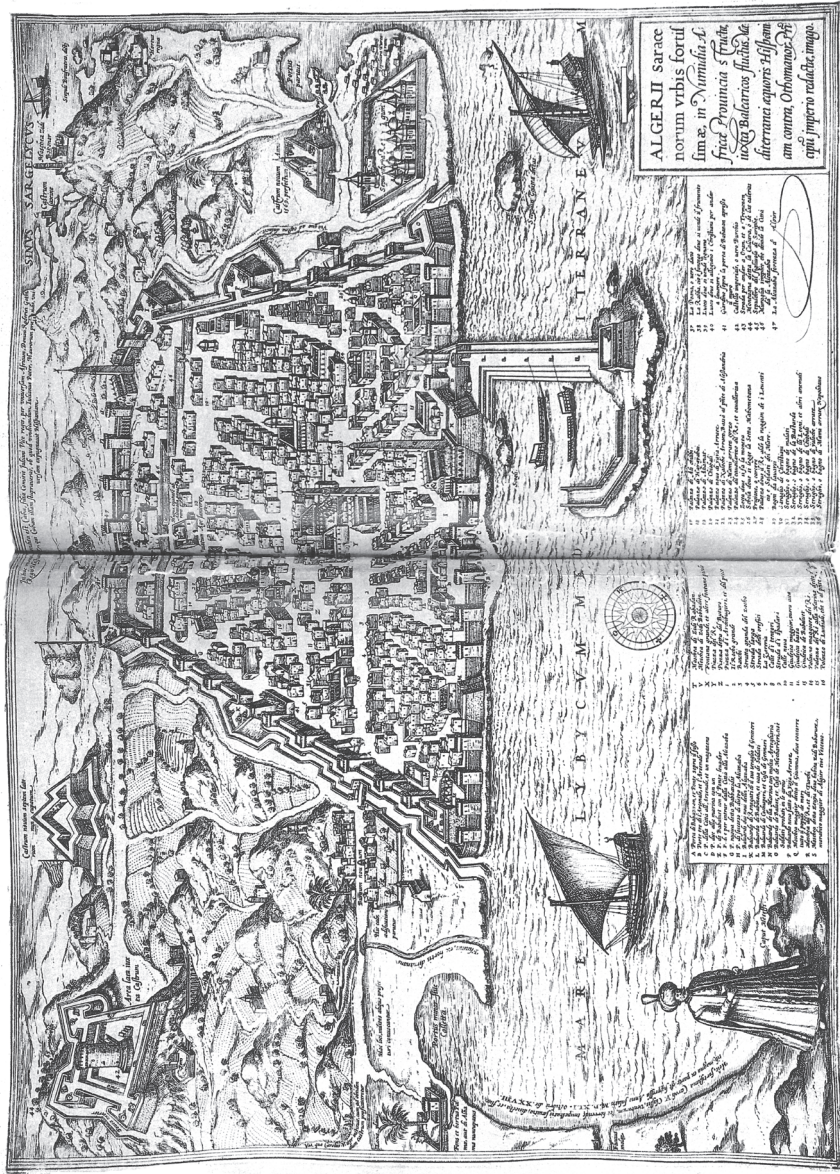
Ab decret del molt Il·lustre y Reverendíssim senyor don Onofre Reart, per la gràtia de Déu y de la Sancta Sede Apostòlica bisbe de Gerona y del Consell de sa Magestat, se consent licència a tots i sengles mariners, pescadors y altres persones de qualsevol stat, grau o condició sien, que per pagar y satisfer los rescats de Barthomeu Llorens y Joan Llorens, en altre temps pescadors de la vila de Cadaquers, del present Bisbat de Gerona, los quals foren y són estats presos y captivats de moros, ço és a 2 de juny 1587, en la cala de Tavallera, y pagàran-se per rescat aleshores 517 lliures 14 sous; y després dit Joan Llorens altra vegada,

¹⁰ Els paràgrafs marcats en el text en cursiva són escrits en una lletra més elegant, curialesca.

juntament ab altres, a 4 de juliol 1590, en la mateixa cala, y pagàren-se esta vegada per rescat 270 lliures 20 sous; y tercera vegada, dit Joan Llorens ab un pastor de ovellas, a 4 de maig 1592, en la mateixa cala, y esta tercera vegada estigué pres vuyt anys, y al cap de vuyt anys se pagà per lo rescat 311 lliures 9 sous; que tot preu suma de 1.099 lliures 13 sous, de la qual quantitat la viuda Llorença, nora y muller de dits Barthomeu Llorens y Joan Llorens, ne resta deutora encara 344 lliures, les quals dita viuda Llorensa no pot pagar ni satisfer sens les almoynas o auxili dels fahels christians. Que per ço, sens incurrimt de pena ni censura alguna ni màcula de pecat, púgan pescar y axaugar¹¹ o fer pescar y axaugar en lo mar, port y calas de dita vila de Cadaquers y altres ahont los de dita vila de Cadaquers solen y tenen // acostumat de pescar y axaugar los dies de diumenjas y festas de manament en la primera nit entrant, servada la constitució synodal¹² diocesana sobre assò feta, y que en la hora y temps [que] se dirà la missa o conventual en la yglésia parrochial de dita vila de Cadaquers, tngan de parar tots los exercicis de pescar y recullir la pesca, execeptat emperò que en los dias y festas de la Anuntiatió de Nostra Señora, lo primer y segon dia de Pascha, de la Assentió, lo primer y segon dia de Sincogèsima, de Corpus Christi, de Sant Joan Batista, de Sant Pere del mes de juny, de Nostra Señora de Agost, de Nostra Senyora de Setembre, de Tots Sancts, de la Concepció de Nostra Senyora, Nadal, Sant Steve, Sant Joan Evangelista, la Circuncissió, los Tres Reys y la Purificació de Nostra Senyora, no-ls sia licit pescar ni fer pescar, ordenant que de tota la dita pesca se'n fassen tres parts iguals, y les dos parts sien per los pescadors qui pescaran dit peix y la restant, una part sie y servesca per pagar y satisfer dits rescats, y que per ço lo procehit de dita tercera part de dita pesca sie depositat en la caxa de la obra de dita yglésia, volent també per dit efecte que lo Rector y jurats de dita vila tngan un llibre o codern en què continuen per jornades tot lo que-s rebrà de dita pesca, y que no-s done ni distribuesca cosa alguna sens que primer no hage donat compte o rahó a dit señor Bisbe o a sos vicaris generals, a fi y efecte que servesca per dits rescats y no en altra cosa. La qual licència, après de un any primer vinent, sie de ningun efecte ni valor. Dats en Gerona, a XVIII de mars de MDCXIII. (Lletres (U), fols. 218-219.)

¹¹ *axaugar*: enteneu *aixavegar*, pescar amb art d'*aixàvega*, art de pescar a l'encesa (Empordà). A DCVB hi ha *aixàvega* (DIEC: *xàvega*), però no *aixavegar* (ni *aixavagar*, *eixavegar*, *eixavagar*...).

¹² *Constitutionum synodaliū gerundensium, libri quinque / compilatæ, æditæ & in ordinem redactæ sub Francisco Arévalo de Zuazo, episcopo gerundensis... anno MDCVI, Barcinonæ, ex typographia Sebastiani a Cormellas, 1606.*

Plànol de la ciutat d'Alger.